

اللَّهُمَّ احْمِدْهُ

www.Ketab.ir

سرشناسنامه: صیدی، محمد، ۱۳۶۶؛ عنوان و نام پدیدآور: میانی خمس: شرح
باب خمس تحریرالوسیله / محمد صیدی؛ مشخصات ناشر: قم، آیات، ۱۳۹۹؛
مشخصات ظاهری: ۳۰۳ص؛ شابک: ۷-۷۳۷۰۰۲-۶۲۲-۹۷۸؛ وضعیت
فهرست نویسی: فیبا؛ موضوع: خمس؛ رده بندی کنگره: BP ۱۸۲/۹؛ رده بندی
دیویی: ۲۹۷/۳۴۲۲؛ شماره کتابشناسی ملی: ۶۲۳۷۸۳۲

مبانی خمس

شرح باب خمس تحریر الوسيلة

محمد صیدی

www.Ketab.ir

مبانی خمس

مؤلف: محمد صیدی

صفحه آرا: مرتضی سلیمان

ناشر: آبات

قیمت: ۶۰۰۰۰ تومان

نوبت و سال چاپ: اول؛ ۱۳۹۹.

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۳۷۰۰۲-۷

تمام حقوق مادی و معنوی برای مؤلف محفوظ است.

فهرست مطالب

۱۹	دیباچه
۲۳	مقدمه تحریر الوسیله

فصل اول؛ در چه چیزهایی خمس واجب است؟

۲۹	متعلقات خمس
۳۰	مورد اول: خمس غنیمت
۳۰	تبیین واستدلال
۳۱	حکم غنائم قابل نقل و غیر قابل نقل
۳۱	اشترای اذن امام
۳۳	خمس غنائم جنگ دفاعی
۳۴	خمس غنائم به دست آمده با سرقت، غیله، ربا و ادعای باطل
۳۶	نظر صاحب عروة
۳۷	دلیل احکام فوق
۳۸	یک: غارت
۳۹	دو: سرقت و غیلت
۴۱	سه: ربا
۴۳	چهار: دعوای باطل
۴۴	نصاب در غنیمت



- ۴۶..... حکم غنیمت غضب شده از محترم المال
- ۴۸..... اموال مأخوذ از ناصبی
- ۴۹..... ناصبی کیست؟
- ۵۱..... مورد دوم خمس: معدن.....
- ۵۳..... فرع اول: تعریف معدن.....
- ۵۵..... فرع دوم: نصاب معدن.....
- ۵۶..... اقوال درباره نصاب معدن.....
- ۵۶..... دلایل اقوال سه گانه.....
- ۵۸..... فرع سوم: اشتراط کسر هزینه های تصفیه و استخراج.....
- ۵۹..... فرع چهارم: اعتبار بلوغ نصاب پس از کسر مؤونه یا پس از آن.....
- ۶۰..... فرع پنجم: ملاک در زمان قیمت گذاری نصاب.....
- ۶۰..... تتمه فرع دوم (مقدار نصاب).....
- ۶۱..... فرع ششم: اشتراط یا عدم اشتراط وحدت اخراج در بلوغ نصاب.....
- ۶۳..... فرع هفتم: اشتراط یا عدم اشتراط وحدت مخرج.....
- ۶۴..... نظر صاحب عروة.....
- ۶۵..... فرع هشتم: اشتراط و عدم اشتراط وحدت مخرج.....
- ۶۵..... فرع نهم: اشتراط و عدم اشتراط وحدت مخرج منه.....
- ۶۷..... نظر صاحب عروة.....
- ۶۸..... خلاصه فروعات اخیر.....
- ۶۸..... مسئله اول: خمس معدن واقع در زمین مباح یا مملوک.....

۷۰.....	فرع اول
۷۰.....	فرع دوم
۷۰.....	فرع سوم
۷۲.....	حکم معدن استخراج شده از اراضی مفتوحه معموره توسط کافر
۷۳.....	حکم معدن استخراج شده از زمین موات
۷۴.....	فرع چهارم
۷۵.....	نکته پایانی
۷۶.....	مسئله دوم
۷۶.....	فرع اول
۷۷.....	فرع دوم
۷۸.....	فرع سوم
۷۹.....	فرع چهارم
۸۰.....	فرع پنجم
۸۱.....	مورد سوم: خمس گنج
۸۱.....	مطلب اول: تعریف گنج
۸۳.....	یک: قصد ادّخار (ذخیره کردن)
۸۳.....	دو: در جوف زمین بودن
۸۴.....	سه: جنس گنج
۸۴.....	چهار: مکان گنج
۸۵.....	حکم گنج در اراضی عمومی



- ادله حکم گنج داشتن ۸۶
- دلیل اول: عرف ۸۶
- فرق لقطه و مجهول المالك ۸۷
- دلیل دوم: عدم تفصیل در روایات ۸۸
- حکم گنج در زمین مملوک شخصی ۸۹
- نظر اول ۹۰
- نظر دوم ۹۱
- نظر سوم ۹۱
- نظر چهارم ۹۲
- دلایل لزوم رجوع به مالک قبلی ۹۲
- یک: قاعده ید ۹۲
- دو: روایات ۹۳
- نصاب خمس گنج ۹۴
- حکم مالی که در شکم حیوان یافت می شود ۹۴
- حکم مالی که در شکم ماهی یافت شود ۹۵
- مورد چهارم: الغوص ۹۶
- نصاب خمس غوص ۹۷
- عدم اشتراط وحدت مخزج و اخراج ۹۸
- اشتراط یا عدم اشتراط وحدت مخزج ۱۰۰
- اخراج با غیر غواصی ۱۰۲

- ۱۰۳..... اخراج جواهر از غیر بحر
- ۱۰۴..... اشیاء غرق شده
- ۱۰۵..... حکم عنبر
- ۱۰۶..... عنبر چیست؟
- ۱۰۸..... کسر هزینه ها در محاسبه خمس و اعتبار نصاب
- ۱۱۰..... مورد پنجم: خمس مازاد بر مؤونه سال
- ۱۱۱..... نظر صاحب عروة و محشین آن
- ۱۱۲..... خمس هدیه و ارث
- ۱۱۳..... ادله وجوب خمس ارباح مکاسب
- ۱۱۶..... خمس مالی که به عنوان خمس یا زکات مالک شده
- ۱۱۹..... خمس زیاده سوقیه
- ۱۲۱..... نظر صاحب عروة
- ۱۲۲..... خمس زیادت سوقیه عینی که بعضی از آن دین بر مردم است
- ۱۲۳..... مبدأ سال خمسی
- ۱۲۷..... دلیل اقوال
- ۱۲۸..... مراد از مؤونه
- ۱۳۰..... نظر صاحب عروة
- ۱۳۳..... اقسام مؤونه
- ۱۳۴..... انضمام یا عدم انضمام ارباح مختلفه
- ۱۳۵..... خمس سرمایه



- خمس زیادة عينيه ۱۳۹
- جبران يا عدم جبران زيان يك تجارت با سود تجارت ديگر ۱۴۲
- نظر صاحب عروة ۱۴۵
- مسئله شانزدهم ۱۴۷
- خمس پس انداز برای تهیه مؤونه ۱۴۹
- فوت در اثنای سال خمس ۱۵۱
- هزینه زندگی از مال غیر متعلق خمس ۱۵۱
- حکم مخارج قبل از حصول ربح ۱۵۳
- آیا بدهی از مؤونه است؟ ۱۵۴
- خمس مخارج حیح ۱۵۶
- پرداخت خمس از عین مال یا غیر آن ۱۵۸
- تفاوت تعلق خمس به عین مال یا ذمه مکلف ۱۶۰
- عدم اعتبار گذشت سال در وجوب خمس ارباح مکاسب ۱۶۱
- مورد ششم: خمس زمینی که کافر ذمی از مسلمان می خرد ۱۶۳
- دلیل وجوب خمس نوع ششم ۱۶۶
- مسئله بیست و پنجم ۱۶۷
- مسئله بیست و ششم ۱۶۹
- مسئله بیست و هفتم ۱۷۰
- مورد هفتم: خمس مال حلال مخلوط با حرام ۱۷۲
- فرع اول ۱۷۳

۱۷۳	 فرع دوم
۱۷۴	 فرع سوم
۱۷۵	 دلایل هریک از این اقوال
۱۷۵	 دلیل قول اول
۱۷۶	 دلیل احتمال دوم
۱۷۷	 دلیل قول سوم
۱۷۷	 دلیل احتمال چهارم
۱۷۷	 فرع چهارم
۱۷۹	 فرع پنجم
۱۷۹	 نظر صاحب عروة
۱۸۱	 مصرف خمس حلال مخلوط به حرام
۱۸۱	 علم اجمالی به زیادتر یا کمتر بودن مقدار حرام از خمس
۱۸۳	 حکم مال حرام در ذمه (رد مظالم)
۱۸۵	 فرع اول
۱۸۶	 فرع دوم
۱۸۶	 فرع سوم
۱۸۶	 فرع چهارم
۱۸۷	 فرع پنجم
۱۸۷	 حکم مال حرام مختلطی که از خمس، زکات یا وقف باشد
۱۸۸	 حکم مال حلالی که متعلق خمس بوده و با حرام مخلوط شده

- مشخص شدن مالک حرام یا مقدار آن بعد از تخمیس ۱۹۰
- فرع اول: تبیین مالک ۱۹۰
- فرع دوم: تبیین مقدار حرام ۱۹۲
- حکم تصرف در مال مختلط قبل از تخمیس آن ۱۹۳
- اتلاف مال مختلط قبل از تخمیس ۱۹۵
- بیع مال مختلط قبل از تخمیس ۱۹۶

فصل دوم؛ تقسیم خمس و مستحقین آن

- مسئله اول ۲۰۱
- روایات تقسیم خمس ۲۰۲
- روایت اول ۲۰۲
- روایت دوم ۲۰۴
- روایت سوم ۲۰۴
- روایت چهارم ۲۰۵
- مبحث اول: عدد و مالکیت سهام ۲۰۶
- مبحث دوم: مراد از چهار صنف اخیر ۲۰۸
- مراد از «ذی القربی» ۲۰۸
- مراد از «یتامی»، «مساکین» و «ابن السبیل» ۲۰۹
- شرط سیادت در اصناف ثلاثه ۲۱۰
- شرط سیادت در روایات ۲۱۱
- طایفه اول ۲۱۱

طایفه دوم.....	۲۱۲
جمع‌بندی بین این دو دسته از روایات	۲۱۳
شرط انتساب از طریق پدر.....	۲۱۳
نظر صاحب عروة.....	۲۱۳
مسئله دوم.....	۲۱۴
فرع اول: اشتراط ایمان.....	۲۱۵
فرع دوم: اشتراط عدالت.....	۲۱۶
فرع سوم و چهارم: تجاهر به فسق و اعانت بر اثم.....	۲۱۶
فرع پنجم: رعایت مرجحات.....	۲۱۷
مسئله سوم.....	۲۱۷
مسئله چهارم.....	۲۱۸
مسئله پنجم.....	۲۲۱
نظر صاحب عروة.....	۲۲۲
مسئله ششم.....	۲۲۳
حکم پرداخت بیش از مؤونه سال به مستحق.....	۲۲۳
دلیل مسئله.....	۲۲۴
دلیل اول.....	۲۲۴
دلیل دوم.....	۲۲۴
دلیل سوم.....	۲۲۵
مسئله هفتم.....	۲۲۶



۲۲۶	 حکم مصرف سهم امام در زمان غیبت
۲۲۹	 حکم مصرف سهم سادات در زمان غیبت
۲۲۹	 مسئله هشتم
۲۲۹	 انتقال خمس به شهر دیگر
۲۳۱	 ادله عدم جواز انتقال ورد آن
۲۳۳	 مسئله نهم
۲۳۳	 حکم انتقال سهم امام
۲۳۵	 مسئله دهم
۲۳۵	 پرداخت خمس از جنس دیگر
۲۳۵	 مسئله یازدهم
۲۳۵	 محاسبه طلب به عنوان خمس
۲۳۶	 مسئله دوازدهم
۲۳۶	 برگرداندن خمس به مالک
۲۳۷	 مسئله سیزدهم
۲۳۷	 خمس مال منتقل شده از غیر معتقد به خمس

فصل سوّم؛ بحث انفال

۲۴۱	 القول في الأنفال
۲۴۱	 بحث انفال
۲۴۱	 واژه‌شناسی «انفال»
۲۴۳	 کاربرد ریشه «نفل» در قرآن

۲۴۴.....	روایات باب انفال
۲۴۴.....	مصادیق انفال
۲۴۴.....	مورد اول.....
۲۴۵.....	مورد دوم.....
۲۴۷.....	اقسام اراضی موات.....
۲۴۸.....	حکم زمین موات بالعرضی که صاحبش از آن اعراض نکرده.....
۲۴۸.....	حکم زمین موات بالعرضی که مالک خصوصی ندارد.....
۲۴۹.....	مورد سوم.....
۲۴۹.....	مورد چهارم.....
۲۵۰.....	مورد پنجم.....
۲۵۰.....	مورد ششم.....
۲۵۰.....	مورد هفتم.....
۲۵۱.....	مورد هشتم.....
۲۵۱.....	مورد نهم.....
۲۵۲.....	حکم انفال در زمان غیبت.....
۲۵۲.....	فرع اول: تحلیل انفال برای شیعه در زمان غیبت.....
۲۵۳.....	فرع دوم: حکم «ارث من لا وارث له» در زمان غیبت.....
۲۵۳.....	فرع سوم: عدم فرق میان شیعه و غیر شیعه در ملکیت انفال.....
۲۵۵.....	مباحثی پیرامون آیه خمس.....
۲۵۵.....	بحث اول.....

- منظور از روز جدایی حق از باطل چه روزی است؟ ۲۵۵
- منظور از غنیمت چیست؟ ۲۵۹
۱. بررسی غنیمت از نظر لغت ۲۵۹
- نتیجه ۲۶۳
۲. استعمال کلمه غنیمت در قرآن کریم ۲۶۳
۳. استعمال واژه غنیمت در روایات به معنای وسیع تر از غنائم جنگی ۲۶۵
- بررسی واژه غنیمت در روایات مربوط به خمس ۲۶۹
- روایت اول ۲۶۹
- روایت دوم ۲۷۰
- روایت سوم ۲۷۵
- روایت چهارم ۲۷۶
- پاسخ به چند سوال ۲۷۷
- سوال اول ۲۷۷
- نمونه‌هایی از وفود پیامبر ﷺ ۲۷۸
- نمونه‌هایی از نامه‌های پیامبر ﷺ ۲۸۲
- سوال دوم ۲۸۵
- بحث دوم ۲۸۷
- انواع ملکیت ۲۸۷
- مالکیت خداوند ۲۸۸

۲۸۹.....	مالکیت ائمه اطهار علیهم السلام
۲۹۱.....	ملکیت در آیه خمس
۲۹۱.....	تحلیل خمس
۲۹۲.....	روایت اول
۲۹۳.....	روایت دوم
۲۹۳.....	دلیل اول
۲۹۴.....	دلیل دوم
۲۹۵.....	دلیل سوم
۳۰۱.....	منابع

دیباچه

وَاعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَ
الْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ إِنْ كُنْتُمْ آمَنْتُمْ بِاللَّهِ ...^۱

خداوند متعال، اسلام را برای خوشبختی انسان و سعادت او و جامعه‌اش در دنیا و آخرت فرستاده است و برای رسیدن به حیات طیبه، احکام و قوانینی وضع نموده است؛ یکی از واجبات الهی پرداختن خمس می‌باشد.

وقتی در آیات شریف قرآن کرم تدبیر می‌کنیم در می‌یابیم که خداوند متعال «خمس» را در ردیف ایمان به خودش قرار داده است و چون پرداخت خمس نیاز به قصد قربت دارد، از عبادات محسوب می‌شود؛ لذا قرارداد «خمس» در کنار ایمان به خوبی روشن می‌شود.

اسلام و مذهب تشیع به همه جنبه‌های زندگی بشری توجه دارد، لذا تنها به مسائل فردی نپرداخته است بلکه همه امور آدمی همچون سیاست، اقتصاد، فرهنگ و ... را در نظر گرفته است و از این رهگذر، در همه زمان‌ها، مکان‌ها و شرایط، پاسخگوی جامعه انسانی است.



خمس یک دستور مهم اقتصادی در اسلام است که آثار و برکات مادی و معنوی فراوانی به همراه دارد و مذهب تشیع با پیروی از رهنمودهای رهبران معصوم خود بیشترین بهره را از آثار و برکات آن برده است.

از ویژگی‌های برجسته مذهب شیعه این است که به پشتوانه درآمدهای خمس، هیچ‌گاه به حکومت‌های ظالم وابسته نبوده و استقلال و مذهب خود را حفظ کرده است و این درآمدها را زیر نظر فقیهان عادل صرف امور اجتماعی، دینی و فرهنگی کرده است.

برای تقویت جامعه پیشرو، ممتاز و فاضل نیاز به افزایش آگاهی افراد جامعه داریم، اگر آثار و برکات خمس مطرح شود، موفقیت‌های مکتب تشیع، روزافزون خواهد بود و برای رسیدن به این هدف نیازمند اجرای دقیق احکام شرعی این واجب الهی هستیم.

از آنجائیکه کتاب شریف تحریر الوسیله حضرت امام خمینی رحمه الله مشتمل بر غالب فروعات فقهی و مسائل مورد ابتلاء و مستحدثه است و مبنای درس خارج فقه بسیاری از مجتهدین می‌باشد، بر آن شدیم تا «باب الخمس» آن را شرح دهیم.

از خصوصیات این شرح:

دراحکام و فروعات فقهی از مثال‌های مبتلابه و روز استفاده شده است.
در اکثر موارد، دلیل حکم شرعی با مراجعه به قواعد اصولی و کتب روایی مطرح شده است.

مسائل و فروعاً مطرح شده با کتاب عروة الوثقى تطبیق و مقایسه شده است.
در بسیاری از روایات ذکر شده، بررسی سندی صورت گرفته است.
به شبهات رایج خمس و اشکالات، پرداخته و پاسخ داده شده است.
به مسئله غنیمت در آیه خمس و بحث تحلیل خمس پرداخته شده است.
مسائل مربوط به انفال توضیح داده شده است.

این یک شرح فارسی بر کتاب خمس است (قبلاً به زبان فارسی ترجمه شده است و ما از آن استفاده کرده ایم).
از دروس خارج بسیاری از فقها (از جمله حضرت آیت الله سبحانی،
آیت الله محمدی ری شهری و دیگر اساتید) استفاده شده است.



مقدمه تحریر الوسیلة

و هو الذي جعله الله تعالى لمحمد صلى الله عليه وآله وسلم وذريته كثر
 الله نسلهم المبارك عوضا عن الزكاة التي هي من أوساخ أيدي الناس إكراما
 لهم، و من منع منه درهما كان من الظالمين لهم و الغاصبين لحقهم، فعن
 مولانا الصادق عليه السلام «إن الله لا إله إلا هو لما حرم علينا الصدقة أنزل لنا
 الخمس، فالصدقة علينا حرام و الخمس لنا فريضة و الكرامة لنا حلال» و عنه
 عليه السلام «لا يعذر عبد اشترى من الخمس شيئا أن يقول يا رب اشتريته
 بمالي حتى يأذن له أهل الخمس» و عن أبي جعفر عليه السلام «ولا يحل
 لأحد أن يشتري من الخمس شيئا حتى صل إلينا نصيبنا»^١

خداوند برای تکریم خاندان رسالت؛ به جای زکات، که چرک های
 دست مردم است؛ خمس را قرار داده است. کسی که یک درهم از خمس را
 ندهد، ظلم به خاندان رسالت کرده و حق آنها را غصب کرده؛

فعن مولانا الصادق عليه السلام: «إِنَّ اللَّهَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَمَّا حَرَّمَ عَلَيْنَا الصَّدَقَةَ أَنْزَلَ
 لَنَا الْخُمْسَ فَالْصَّدَقَةُ عَلَيْنَا حَرَامٌ وَالْخُمْسُ لَنَا فَرِيضَةٌ وَالْكَرَامَةُ لَنَا حَلَالٌ»^٢

١ . تحریر الوسیلة، ج ١، ص ٣٥١.

٢ . من لا يحضره الفقيه، ج ٢، ص ٤١.



خداوند متعال از آن جایی که پرداخت صدقه را بر ما حرام نمود، پرداخت خمس به ما را واجب نموده است. و همچنین پرداخت هدیه به ما حلال است.

لَا يُعْذَرُ عَبْدٌ اشْتَرَى مِنَ الْخُمْسِ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ يَا رَبِّ اشْتَرَيْتُهُ بِمَالِي حَتَّى يَأْذَنَ لَهُ أَهْلُ الْخُمْسِ^۱.

کسی که از خمس چیزی را خریده است معذور نیست و نمی تواند بگوید من به مال خودم خریدم تا وقتی اهل خمس به او اجازه دهند (کنایه از پرداختن خمس) زیرا اگر خمس به آن مال تعلق گرفته است، پس در واقع مال خودش نیست.

و عن أبي جعفر عليه السلام: لَا يَحِلُّ لِأَحَدٍ أَنْ يَشْتَرِيَ مِنَ الْخُمْسِ شَيْئًا حَتَّى يَصِلَ إِلَيْنَا حَقًّا^۲.

حلال نیست برای کسی از خمس چیزی را بخرد (با پول خمس نداده) تا این که حق ما را به ما برساند.

چند نکته:

اولاً «اوساخ» جمع «وسخ» است به معنی «چرک». ثانیاً باید بررسی شود که تفاوت بین خمس و زکات چیست که از زکات به «اوساخ ایدی الناس» تعبیر شده و «وسخ و چرک» است، اما خمس پاک است؟ در حالیکه هر دو از حقوق مالی هستند!

۱. وسائل الشیعة، ج ۹، ص ۵۴۲.

۲. وسائل الشیعة، ج ۹، ص ۴۸۴.

در بحث زکات کتاب وسائل الشیعه روایتی از امامین باقر و صادق علیهما السلام به سند صحیح نقل شده که پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمودند:

إِنَّ الصَّدَقَةَ أَوْسَاخُ أَيْدِي النَّاسِ وَإِنَّ اللَّهَ قَدْ حَرَّمَ عَلَيْهَا وَمِنْ غَيْرِهَا مَا قَدْ حَرَّمَهُ وَإِنَّ الصَّدَقَةَ لَا تَحِلُّ لِبَنِي عَبْدِ الْمُطَّلِبِ.^۱

صدقه چرک های دست مردم است، خداوند از این چرکها و غیر از این چرکها بر من حرام نموده است. صدقه بر بنی عبدالمطلب حلال نیست. علاوه بر روایات می توان از آیات قرآن کریم نیز چنین برداشتی داشت. در مورد صدقه و زکات، ملکیت برای صاحب مال است و تا زمانی که پرداخت نشده است طاهر و تزکیه نشده است و با پرداخت صدقه و زکات، مابقی آن تزکیه و پاک می شود.

(خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا)^۲

ولی در مورد خمس تعبیر دیگری در قرآن به کار برده شده است:
(وَأَعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَ
الْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ)^۳

«هرچه به دست آورید خمس آن مال خدا است»؛ یعنی ملکیت آن از ابتدا برای خداوند است؛ نه اینکه از ابتدا برای صاحب مال باشد. لذا در خمس، یک پنجم آن، مال خودش نیست تا بگوئیم چون حق

۱. وسائل الشیعه، ج ۹، ص ۲۶۸.

۲. سوره توبه، آیه ۱۰۳.

۳. سوره انفال، آیه ۴۱.



فقرا به آن تعلق گرفته است، مال را آلوده کرده و دادن آن، سبب پاک شدن مال است.

این نکته نیز قابل توجه است که وقتی صدقه و زکات مالی پرداخت شد، علاوه بر آنکه صدقه پاک است، باقیمانده آن نیز پاک می‌شود. یعنی این طور نیست که مصرف‌کننده زکات، چرک می‌خورد.

ثالثاً وجوب خمس از مسلمانات فقه شیعه و سنی است. یعنی فی الجمله هیچ اختلافی در «اصل وجوب خمس» میان مسلمین وجود ندارد. بلکه اختلاف در «متعلق خمس و مصرف خمس» است؛ هم قرآن بر اصل وجوب خمس دلالت دارد، هم سنت متواتره؛ و هم اجماع مسلمین. به همین جهت وجوب خمس مثل وجوب نماز است و از ضروریات دین است و اگر کسی «منکر وجوب خمس» بشود کافر است؛ چون انکار وجوب خمس به انکار نبوت و قرآن می‌انجامد که انکار ضروریات دین است و موجب کفر و نجاست شخص منکر می‌شود.

بعد از مقدمه بالا، سه مبحث در کتاب خمس مطرح می‌شود:

فصل اول، در چه چیزهایی خمس واجب است؟

فصل دوم، مستحقین خمس چه کسانی هستند و کیفیت تقسیم خمس

میان مستحقین به چه شکلی است؟

فصل سوم، بحث انفال.